

Informacija o gospodarskim kretanjima

rujan 2016.

Sažetak

U drugome tromjesečju 2016. realni je BDP porastao za 0,5% u odnosu na prethodno tromjesečje, a mjesečni statistički pokazatelji dostupni za početak drugog polugodišta upućuju na nastavak gospodarskog rasta sličnim intenzitetom. Povoljna kretanja na tržištu rada, koja su obilježila prvih pet mjeseci ove godine, u lipnju i srpnju oslabjela su. Godišnji pad potrošačkih cijena neznatno se usporio, s -1,6% u lipnju na -1,5% u srpnju, pod utjecajem kretanja cijena prerađenih prehrambenih proizvoda. Gospodarska i monetarna kretanja tijekom ljetnih mjeseci bila su pod dominantnim utjecajem povoljnih kretanja u turističkoj sezoni, pa je ostvareno zamjetljivo povećanje neto inozemne aktive monetarnog sustava kao i snažan porast novčane mase M1. HNB je nastavio s provođenjem ekspanzivne monetarne politike, pa je održao treću strukturnu repo operaciju uz sniženu fiksnu stopu od 1,4%, a bankama je ukupno u 2016. na taj način plasirano 0,9 mlrd. kuna. U uvjetima visoke kunske i devizne likvidnosti država je po povoljnijim uvjetima osigurala planirana financijska sredstva na domaćem tržištu, nakon što je u lipnju odustala od izdavanja obveznica u inozemstvu. U prvih sedam mjeseci ukupni plasmani domaćim sektorima (bez države) povećali su se za 1,5%, potaknuti snažnijim kreditiranjem poduzeća, ali i stanovništva. Gotovinski fiskalni podaci pokazuju kako su se tijekom travnja i svibnja nastavila povoljna fiskalna kretanja.

Realni BDP, prema prvoj procjeni DZS-a, u drugome je tromjesečju 2016. nastavio rasti sličnom dinamikom kao u prvom tromjesečju, pa je na godišnjoj razini ostvaren rast od 2,8% (Slika 1.). Rastu BDP-a pridonijele su sve sastavnice agregatne potražnje, pri čemu su najveći rast ostvarile investicije u fiksni kapital. Nastavio se i rast potrošnje kućanstava, povezan s povoljnim kretanjima na tržištu rada, a snažno je porasla i potrošnja države. Iako je izvoz robe i usluga u drugom tromjesečju također blago porastao, promatran na razini cijeloga prvog polugodišta, izvoz je prosječno stagnirao na razini s kraja protekle godine. S druge strane, ostvaren je snažan rast uvoza robe i usluga.

Model brze procjene BDP-a pokazuje da se na početku trećega tromjesečja tekući rast realne gospodarske aktivnosti nastavio sličnim intenzitetom kao i u prvoj polovini godine (Slika 1.).¹ Pritom je ostvaren zamjetljiv rast prometa od trgovine na malo (1,6%), dok se fizički obujam industrijske proizvodnje u srpnju blago smanjio u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (-0,8%), uglavnom zbog pada proizvodnje kapitalnih proizvoda (slike 3. i 7.). Smanjila se i proizvodnja intermedijarnih i trajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je ostvaren rast proizvodnje netrajnih proizvoda i energije (Slika 4.). U srpnju i kolovozu tekuće godine nastavljen je pad potrošačkog optimizma započet krajem prvoga tromjesečja, ali se i nadalje zadržava na relativno visokoj razini. Kretanje indeksa pouzdanja potrošača posljedica je nepovoljnijih očekivanja financijske situacije u kućanstvima te lošijih očekivanja oko kretanja nezaposlenosti za sljedećih godinu dana. S druge strane, u istom su razdoblju ostvarena relativno povoljna kretanja poslovnog optimizma. Tako je u srpnju i kolovozu snažno porastao optimizam u uslužnim djelatnostima, a zaustavljen je i pad optimizma u industriji. U trgovini i građevini optimizam se nije znatno promijenio u odnosu na prethodno tromjesečje (Slika 8.).

Prema podacima HZMO-a u drugom je tromjesečju 2016. nastavljen rast zaposlenosti. Pritom je zabilježen snažan rast broja zaposlenih u uslužnim djelatnostima privatnog sektora (osim trgovine), dok je u industriji broj zaposlenih na tromjesečnoj razini blago smanjen (Slika 14.). U istom se razdoblju nastavio i pad nezaposlenosti, pri čemu su neto odljevi zbog brisanja iz evidencije iz ostalih razloga (odjava s evidencije i nejavljanje) bili snažnije izraženi od zapošljavanja na osnovi radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti. Tako se stopa administrativne nezaposlenosti smanjila na 15,1% (sa 16% u prvom tromjesečju 2016.) (Slika 15.). Rast nominalnih i realnih plaća bio je malo

blaži u drugom tromjesečju 2016. u odnosu na prethodno tromjesečje, dok podaci za srpanj upućuju na njihov pad (Slika 16.). Osim toga, u srpnju 2016. zabilježeno je i neznatno smanjenje zaposlenosti te usporavanje pada nezaposlenosti.

U srpnju su se potrošačke cijene smanjile za 0,7% u odnosu na lipanj (Tablica 1.), čemu su najviše pridonijeli sezonski pad cijena odjeće i obuće te povrća. Osim toga, u srpnju su, nakon pet mjeseci uzastopnog rasta, pale maloprodajne cijene naftnih derivata zbog znatnog pojeftinjenja sirove nafte na svjetskom tržištu (Slika 19.). S druge strane, najveći pozitivan doprinos inflaciji na mjesečnoj razini dalo je povećanje cijena prerađenih prehrambenih proizvoda (posebice mlijeka), farmaceutskih proizvoda te usluga smještaja i paket-aranžmana. Usporavanje godišnjeg pada ukupne inflacije potrošačkih cijena s -1,6% u lipnju na -1,5% u srpnju te temeljne inflacije s -0,9% na -0,8% ponajviše je bilo rezultat usporavanja godišnjeg pada cijena prerađenih prehrambenih proizvoda zbog njihova poskupljenja na mjesečnoj razini te zbog djelovanja učinka baznog razdoblja (Slika 18.).

Nakon pada izvoza te stagnacije uvoza u prva tri mjeseca 2016., robnu razmjenu s inozemstvom u drugom tromjesečju obilježio je rast izvoza te, malo slabijeg intenziteta, rast uvoza. Pritom se ukupan robni izvoz povećao za 4,9% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 10.), čemu je uvelike pridonijelo povećanje izvoza brodova te nafte i naftnih derivata. Istodobno je zabilježeno zamjetljivo usporavanje rasta izvoza suženog agregata (na samo 0,3%), ponajprije zbog nepovoljnih kretanja kod izvoza kapitalne opreme (posebno strojeva za obradu metala), električne energije te pluta i drva, iako je ojačao izvoz, primjerice, medicinskih i farmaceutskih proizvoda, cestovnih vozila te odjeće. Ukupan je robni uvoz u drugom tromjesečju porastao za 1,4% (Slika 11.), ponajprije kao rezultat pojačanog uvoza nafte i naftnih derivata, dok se uvoz brodova smanjio. U istom se razdoblju uvoz suženog agregata smanjio (za 0,9%), pri čemu se izdvaja pad uvoza kemijskih proizvoda te proizvoda svrstanih prema materijalu. S druge strane, porastao je uvoz cestovnih vozila te kapitalne opreme, najviše industrijskih strojeva za opću uporabu (Slika 12.).

Nominalni tečaj kune prema euru tijekom srpnja i kolovoza uglavnom je bio stabilan. Nakon što je početkom srpnja blago aprecirao, ponajviše zbog pojačanoga sezonskog priljeva deviza, tečaj kune prema euru do kraja kolovoza kretao se u vrlo uskom rasponu od $\pm 0,2\%$ oko prosječnog tečaja od 7,48 EUR/HRK.

1 Ocjena se zasniva na raspoloživim mjesečnim podacima za srpanj. Opis modela nalazi se u radu D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

Jednak tečaj ostvaren je i na kraju kolovoza, što je aprecijacija od 0,4% u odnosu na kraj lipnja (Slika 21.). Kuna je blago ojačala i prema većini ostalih valuta najvažnijih trgovinskih partnera, pa je na kraju kolovoza indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune bio za 0,8% niži nego na kraju lipnja (Slika 22.). Pritom je najviše aprecirao tečaj kune prema juanu renminbiju i funti sterlinga, što je rezultat jačanja eura prema spomenutim valutama na svjetskom deviznom tržištu.

Nastavak ekspanzivne monetarne politike ESB-a i visoka likvidnost bankarskog sektora u europodručju tijekom srpnja i kolovoza 2016. rezultirali su daljnjim padom eurskih referentnih kamatnih stopa. Šestomjesečni EURIBOR na kraju kolovoza iznosio je -0,19%, dok je prekonocna kamatna stopa EONIA iznosila -0,33% (Slika 24.). Ocjena općeg stupnja rizičnosti europskih zemalja s tržištima u nastajanju također se smanjila (Slika 24.), a jednako su se kretali i troškovi financiranja banaka majki najvećih domaćih banaka (Slika 26.) te premija za rizik za Hrvatsku, koja je na kraju kolovoza iznosila 219 b. b. te je i nadalje bila znatno viša u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe (Slika 25.), no treba istaknuti da se u promatranom razdoblju nastavio trend smanjivanja te razlike.

Izdašna likvidnost domaćega financijskog sustava bila je i tijekom kolovoza 2016. potpomagana monetarnim mjerama HNB-a, pa je nastavljen trend smanjivanja aktivnosti kreditnih institucija na novčanom tržištu. Tako je vagana kamatna stopa na prekonocne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini u kolovozu 2016. iznosila 0,29% (Slika 27.). U kolovozu 2016. održane su dvije aukcije kunskih trezorskih zapisa, na kojima su plasirani jednogodišnji trezorski zapisi uz povijesno niske kamatne stope od 0,91% te 0,87%. Osim kunskih, u kolovozu su plasirani i eurski trezorski zapisi s kamatnom stopom od 0,70% i dospijecem od 455 dana te trezorski zapisi s valutnom klauzulom u eurima uz kamatnu stopu od 0,24% (Slika 28.) s dospijecem od godinu dana.

Trend smanjivanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka nastavljen je tijekom kolovoza 2016. (Slika 29.). Opća kamatna razlika na stanja kredita nastavila se polako povećavati, pa je potkraj kolovoza iznosila 4,91 postotni bod (Slika 32.).

Monetarna kretanja u lipnju i srpnju 2016. obilježilo je vrlo snažno sezonsko povećanje neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava, koje je utjecalo na zamjetljiv skok ukupnih likvidnih sredstava (M4) (Slika 33.). Tako je monetarni agregat M4 na kraju srpnja ostvario zamjetljiv godišnji rast od 7,5% (isključujući učinak tečajnih promjena) (Slika 41.), čemu je u najvećoj mjeri pridonio nastavak snažnog rasta novčane mase M1 od 16,0% (Slika 40.). Rastu novčane mase tijekom lipnja i srpnja pogodovali su dobra ostvarenja u turističkoj sezoni te općenito nastavak oporavka gospodarske aktivnosti, što se posebice ogledalo u prirastu gotovog novca kao i depozitnog novca nefinancijskih poduzeća i stanovništva. Zabilježen je i blagi rast kunskih depozita, dok su povećanje deviznih depozita najvećim dijelom generirala nefinancijska poduzeća (Slika 44.). Plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima (bez države), nakon lipanskog pada (-0,4%), u srpnju su porasli za 0,2%, pri čemu je godišnja stopa promjene ukupnih plasmana ostala negativnom i iznosila 0,1% (iskazano na temelju transakcija) (Slika 35.).

Promatrajući kumulativno kretanje plasmana u prvih sedam mjeseci, u 2016. godini ostvaren je blagi oporavak kreditiranja, a rast plasmana domaćim sektorima (bez države) iznosio je 1,5% uz snažnije povećanje kreditiranja poduzeća (3,5%) u odnosu na stanovništvo (0,6%) (slike 36. i 37.). S druge strane, nominalno se stanje plasmana u istom razdoblju smanjilo za 3,4%, ponajprije zbog postupka konverzije i djelomičnog otpisa kredita stanovništvu indeksiranih uz švicarski franak, u kojemu su

banke od kraja studenoga 2015. do kraja srpnja 2016. ukupno otpisale 5,9 mlrd. kuna kredita, ali i zbog prodaje plasmana, koja je u prvoj polovini godine iznosila 3,9 mlrd. kuna. Rast plasmana središnjoj državi povećao se u prvih sedam mjeseci 2016. na 2,0%, a rast neto potraživanja od države na 6,8%. Krajem srpnja potraživanja banaka od središnje države izjednačila su se s njihovim potraživanjima od trgovačkih društava, a prije pet godina njihov omjer iznosio je 55%.

HNB je nastavio s provođenjem ekspanzivne monetarne politike. Osim redovitih obratnih repo operacija, HNB je u srpnju održao treću strukturu obratnu repo operaciju kako bi banke i nadalje imale pristup dugoročnim izvorima kunske likvidnosti. Plasirana su 234,4 mil. kuna na rok od četiri godine po nižoj fiksnoj stopi od 1,4%, a na prethodne dvije aukcije bila je ponudena stopa od 1,8%. HNB je tijekom 2016. godine pomoću ovoga instrumenta bankama plasirao ukupno 945,9 mil. kuna.

Neto inozemni dug domaćih sektora se, nakon blagog povećanja tijekom prvog tromjesečja, u drugom tromjesečju 2016. smanjio za 1,0 mlrd. EUR (Slika 51.). To je, uz neznatno smanjenje inozemne imovine, rezultat izrazitoga pada obveza prema inozemnim vjerovnicima. Pritom su svoje bruto obveze (Slika 52.) podjednako smanjili središnja banka, ostali domaći sektori (točnije privatna nefinancijska društva) na osnovi izravnih ulaganja te kreditne institucije. Osim toga, malo slabijim intenzitetom nastavila se razduživati država, dok je kod ostalih domaćih sektora zabilježen rast obveza prema vlasnički nepovezanim vjerovnicima. U skladu s tim, na kraju lipnja stanje bruto inozemnog duga iznosilo je 43,4 mlrd. EUR (Slika 53.), što je u odnosu na kraj ožujka niže za 0,9 mlrd. EUR.

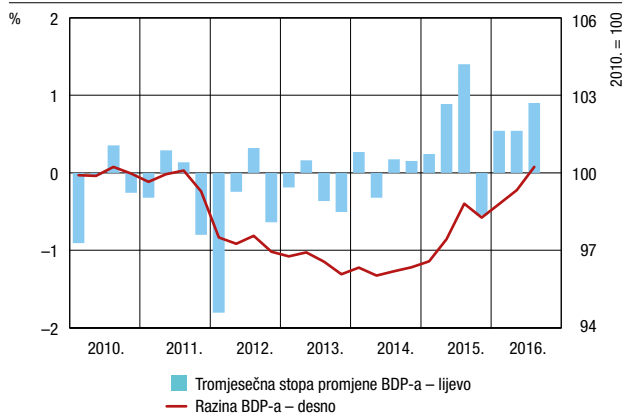
Podaci o manjku proračuna opće države u skladu s metodologijom ESA 2010 pokazuju kako je u prvome tromjesečju 2016. ostvarena snažna fiskalna prilagodba. Manjak je zbog istodobnog porasta prihoda i blagog smanjenja rashoda snižen na 2,2 milijarde kuna, što je za 3,4 mlrd. kuna manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Povoljnija ostvarenja bilježe se kod većine stavki prihodne strane proračuna, a najveći doprinos rastu ukupnih prihoda dali su prihodi od izravnih poreza. Smanjenje rashoda djelomice se može povezati s time što je izvršenje proračuna u prvome tromjesečju bilo pod utjecajem privremenog financiranja državnog proračuna i izvanproračunskih fondova. Pritom su padu rashoda najviše pridonijeli rashodi za subvencije i intermedijarnu potrošnju, a u istom smjeru kretali su se i rashodi za zaposlene. S druge strane, povećani su rashodi za investicije i socijalne naknade.

Prema mjesečnim podacima MF-a za travanj i svibanj, povoljna fiskalna kretanja nastavila su se i u drugom tromjesečju 2016. zbog bržeg rasta prihoda u odnosu na rashode. Porezni prihodi tako bilježe snažan rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što odražava znatno povećanje većine glavnih stavki. Pritom je u svibnju povećanje prihoda od PDV-a više nego nadoknadilo slaba ostvarenja u prva četiri ovogodišnja mjeseca. Na rashodnoj strani također je zabilježen snažan porast, ponajviše zbog povećanih rashoda za subvencije, što je uzevši u obzir njihov snažan pad u prvome tromjesečju vjerojatno posljedica drugačije godišnje dinamike njihove isplate. Rashodi za kamate stagnirali su u odnosu na prošlu godinu zahvaljujući povoljnim okolnostima na financijskim tržištima i kontinuiranom opadanju kamatnih stopa na nova izdanja javnog duga. Dug konsolidirane opće države nastavio se smanjivati te je na kraju svibnja 2016. iznosio 285,0 mlrd. kuna, što je za 3 mlrd. kuna manje nego na kraju prvoga tromjesečja. Takva kretanja rezultat su korištenja sredstava depozita, utjecaja tečaja na stanje duga te povoljnijih fiskalnih kretanja. Na početku drugoga polugodišta država je iskoristila visoku likvidnost domaćega financijskog sustava kako bi povoljno refinancirala obveze koje su dospijevale na naplatu i

prikupila sredstva za podmirivanje redovitih obveza. U srpnju su tako izdane petogodišnje kunske obveznice u iznosu od 6 mlrd. kuna uz vrlo nisku kamatnu stopu od 2,75%. Nadalje, početkom kolovoza država se zadužila na osnovi trezorskih zapisa u iznosu

od 1,5 mlrd. EUR na 455 dana i s kamatnom stopom od 0,7%. Dio tako namaknutih sredstava položen je kao depozit, pa je likvidnost sektora države do kraja kolovoza ostala visokom.

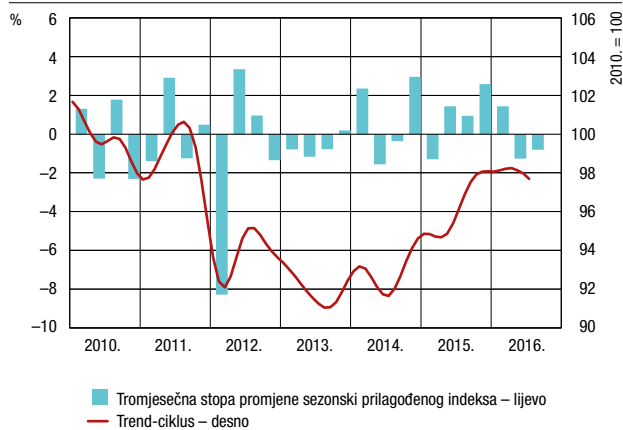
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za 3. tr. 2016. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 2. rujna 2016.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

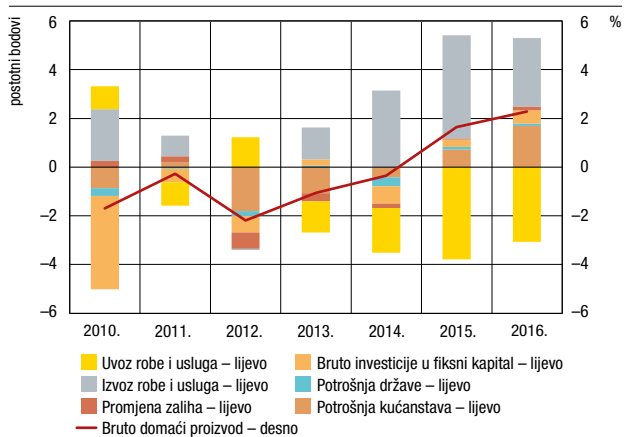
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2016. odnosi se na srpanj.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

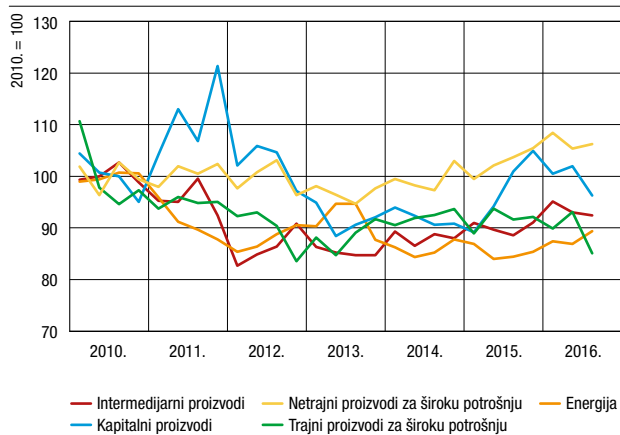
Slika 2. Promjena BDP-a doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2016. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2016.

Izvor: DZS

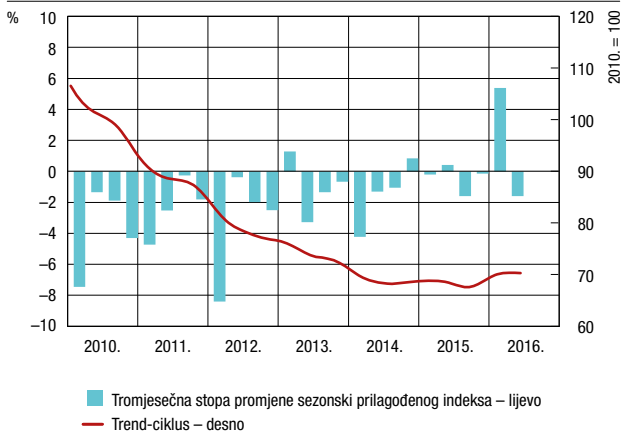
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

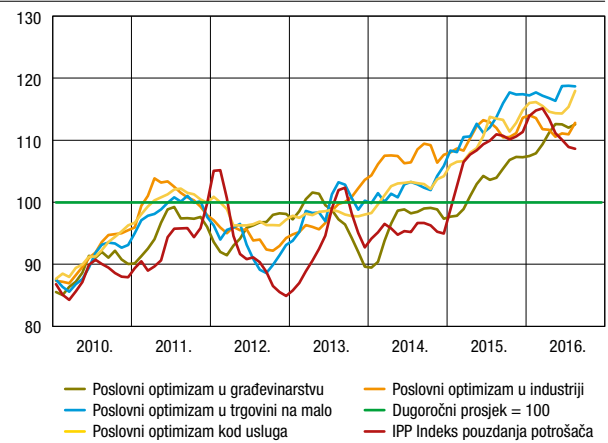
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

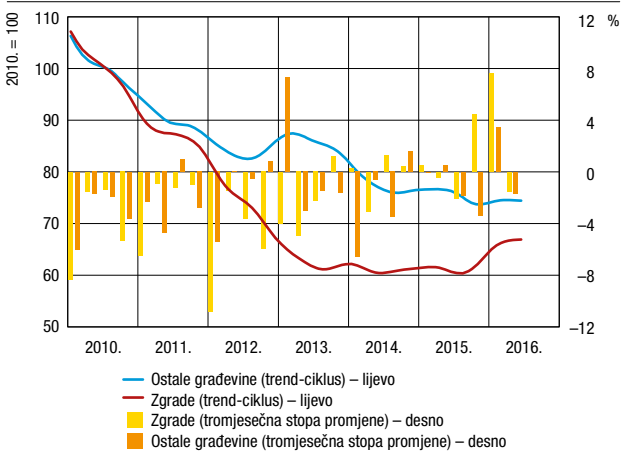
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane i sezonski prilagođene vrijednosti, tročlani pomični prosjeci

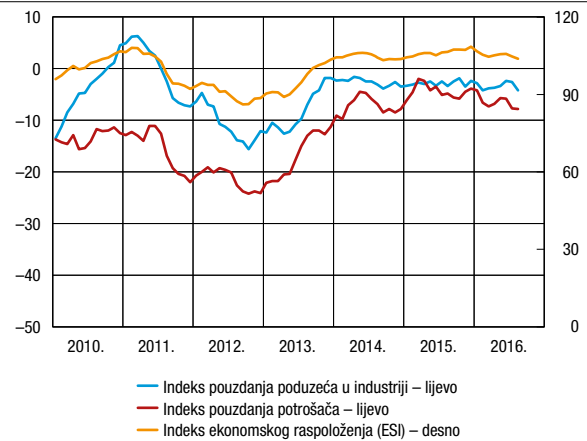
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

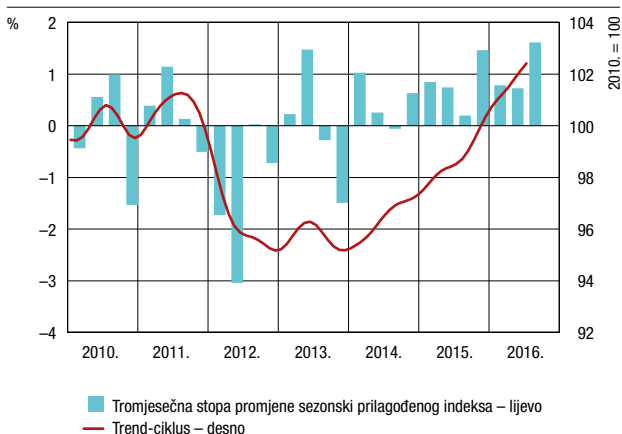
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

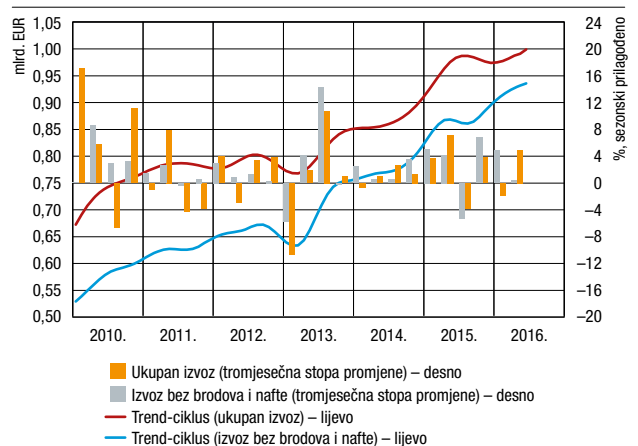
Izvor: Eurostat

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

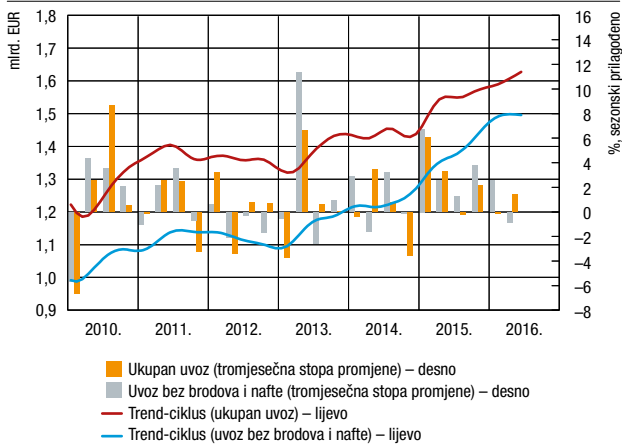
Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2016. odnosi se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

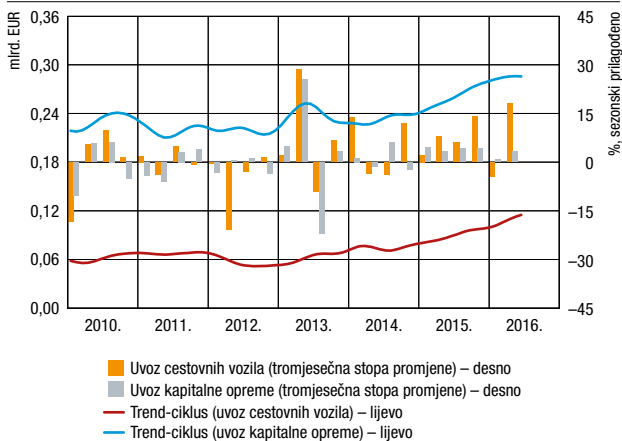
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

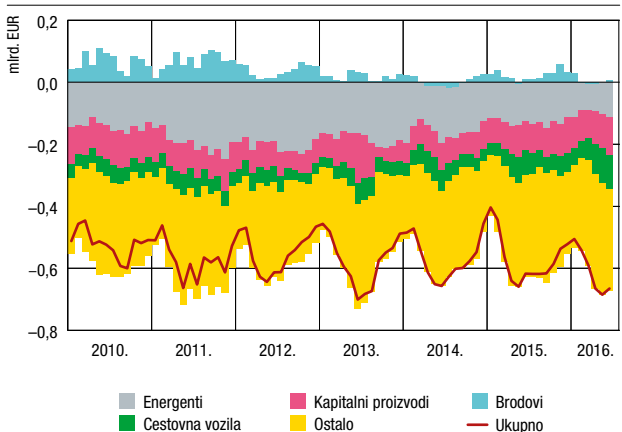
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz kapitalne opreme i cestovnih vozila (cif)

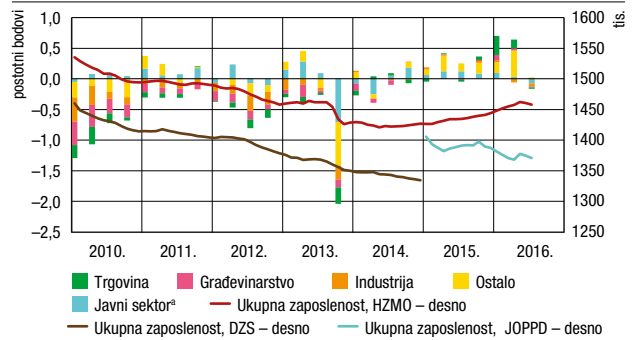

Napomena: Uvoz kapitalne opreme odnosi se na odsjke 71–77 SMTK.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

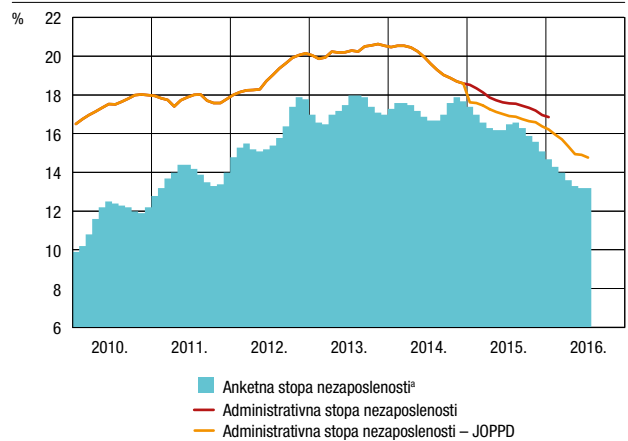
Slika 13. Saldo robne razmjene
tročani pomični prosjeci mjesečnih podataka

Izvor: DZS

Slika 14. Ukupna zaposlenost i doprinosi tromjesečnoj
promjeni zaposlenosti po sektorima
sezonski prilagođene serije^a Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

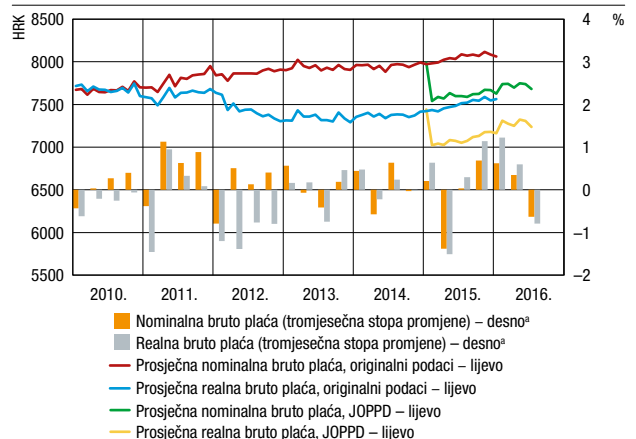
Napomena: U listopadu 2013. godine došlo je do administrativnog brisanja oko 20 tisuća osiguranika iz evidencije HZMO-a. DZS je promijenio metodologiju prikupljanja i obrade podataka o zaposlenima i plaćama od siječnja 2015. godine, za koje je izvor sada obrazac JOPPD. Strukturni stupci prikazuju doprinose po sektorima u skladu s podacima HZMO-a. Podaci za treće tromjesečje 2016. godine odnose se na srpanj.

Izvori: DZS; HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 15. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci^a Mjesečna stopa anketne nezaposlenosti procjena je Eurostata.

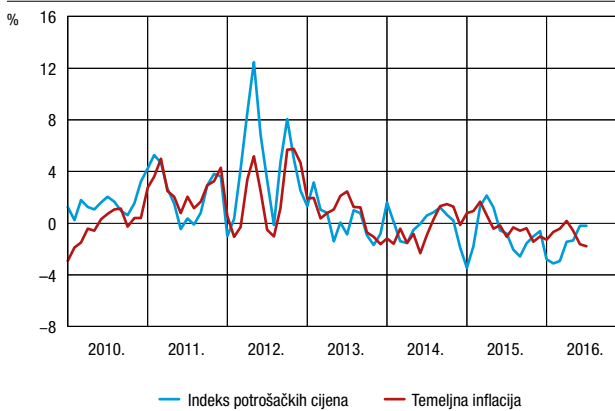
Izvori: DZS; Eurostat (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 16. Prosječne bruto plaće

^a Od drugog tromjesečja 2015. stope promjene temelje se na podacima iz obrasca JOPPD. Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2016. godine odnose se na srpanj.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

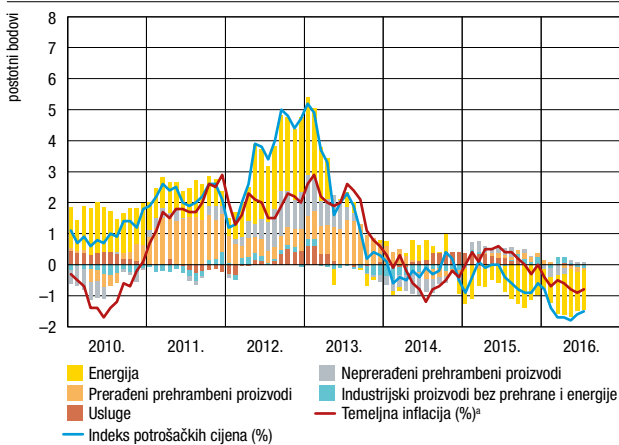
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	VI. 16.	VII. 16.	VII. 15.	VII. 16.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	-1,6	-1,5	-0,8	-0,7
Energija	-7,3	-7,5	-0,5	-0,7
Nepreporučeni prehrambeni proizvodi	0,8	0,7	-1,2	-1,4
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	-0,7	-0,2	-0,1	0,3
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	-0,3	-0,5	-2,5	-2,7
Usluge	-0,1	0,0	0,4	0,4
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	-0,9	-0,8	-0,8	-0,7
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-4,8	-5,0	-0,5	-0,7
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-22,2	-19,3	-10,4	-7,0
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata) ^a	-3,6	0,9	-3,8	0,7

^a Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI; Eurostat

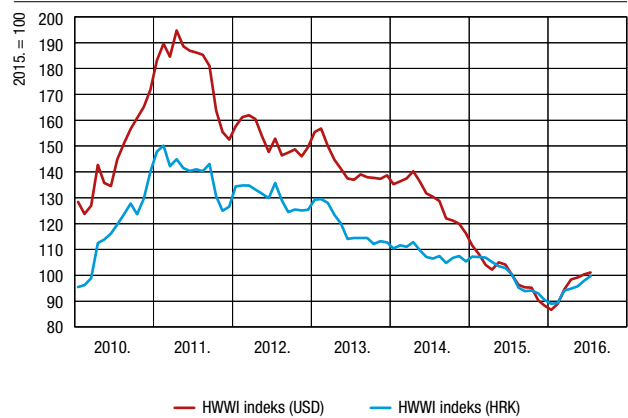
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

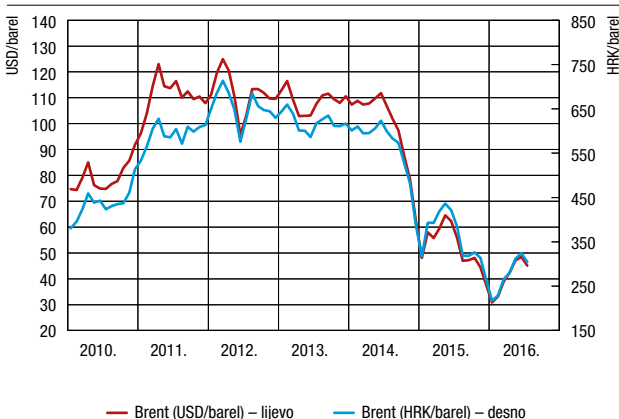
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

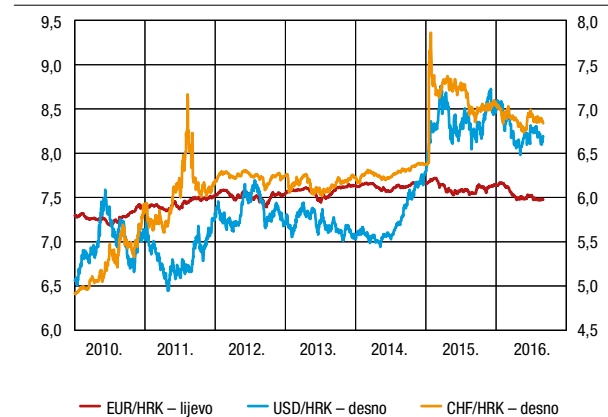
Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

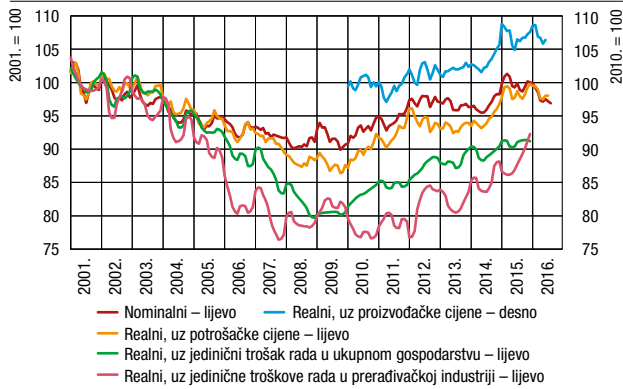
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

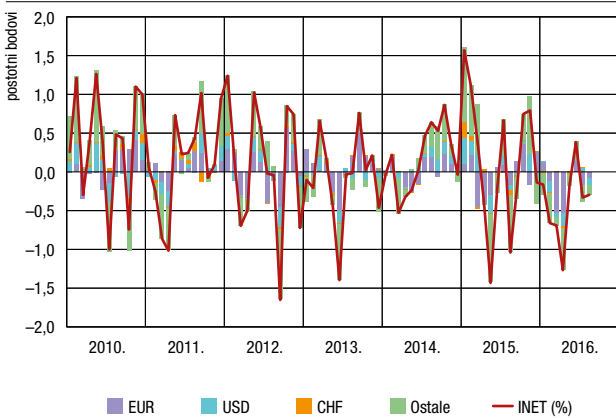
Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na nedomaćem tržištu koji je raspoloživ od siječnja 2010. Realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni su interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

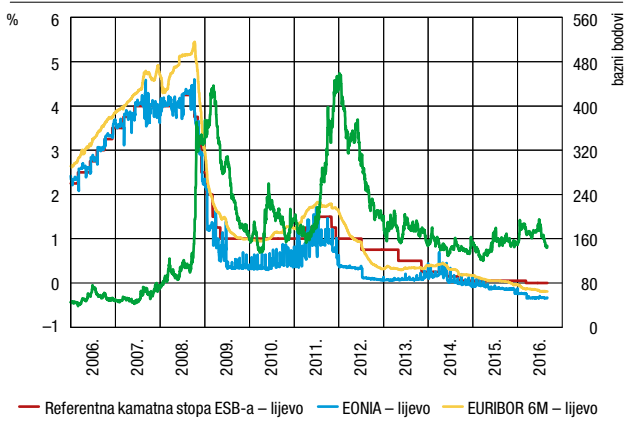
Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

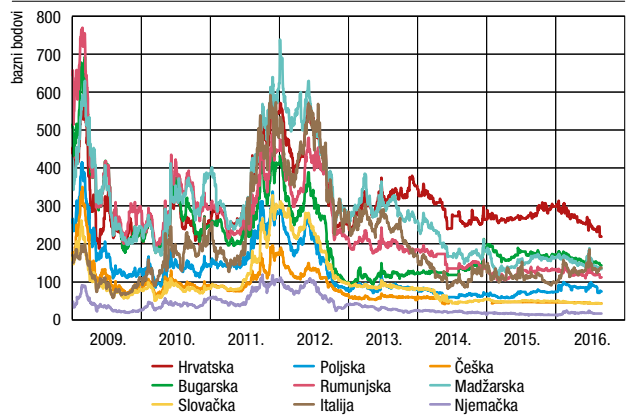
Izvor: HNB

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

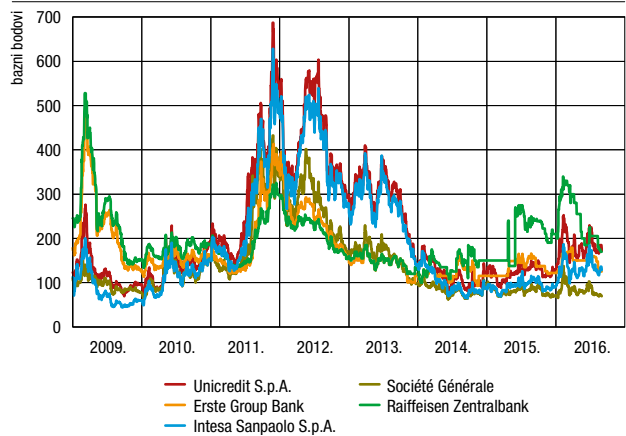
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

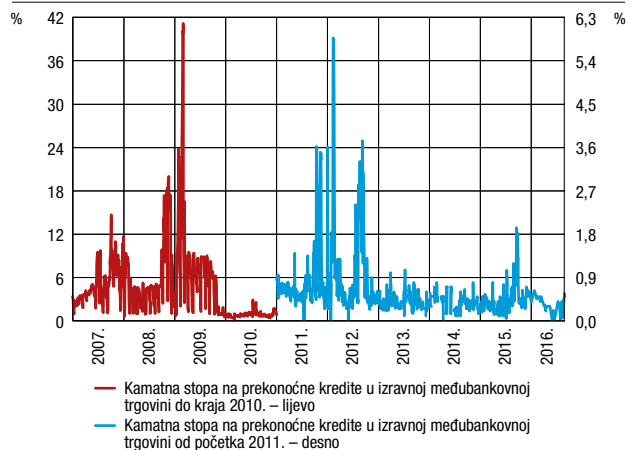
Izvor: Bloomberg

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

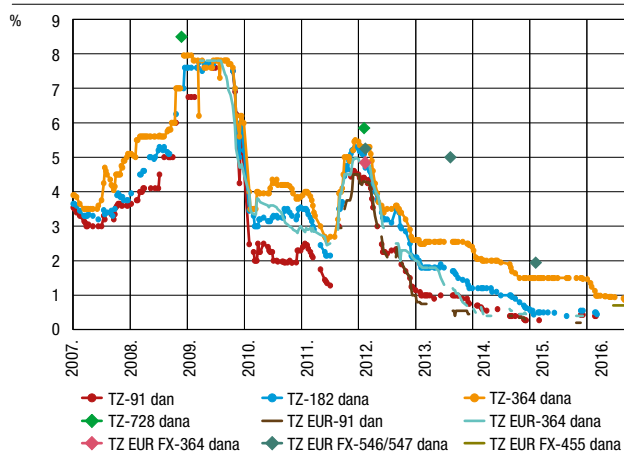
Izvor: Bloomberg

Slika 27. Prosječna kamatna stopa na novčanom tržištu dnevni podaci, na godišnjoj razini

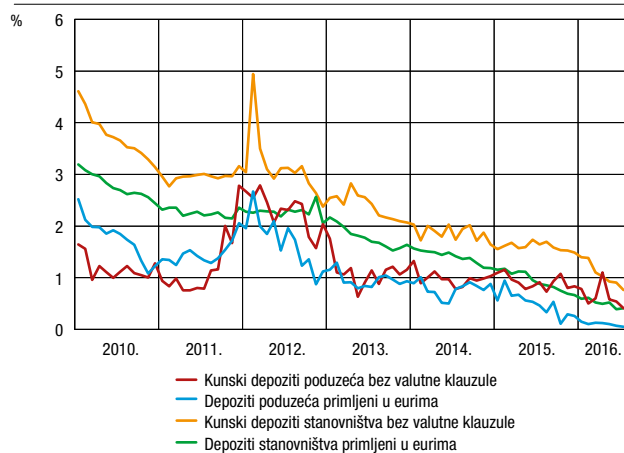
Izvor: HNB

Slika 28. Kamatne stope na kunske i eurske trezorske zapise MF-a na dan aukcije

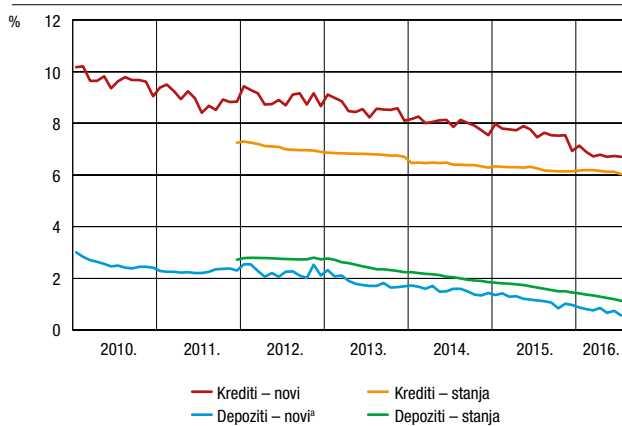
Izvor: HNB

Slika 31. Prosječne kamatne stope na nove depozite oročene na rok do tri mjeseca na godišnjoj razini

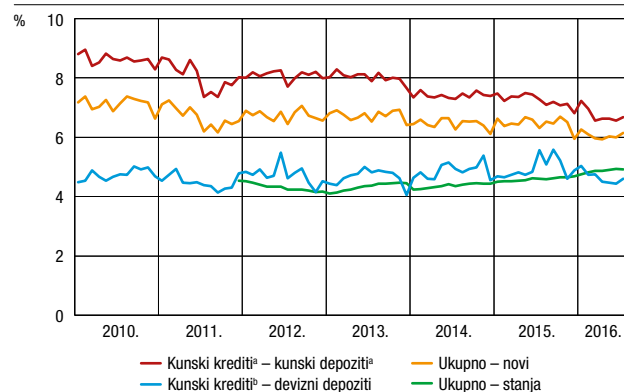
Izvor: HNB

Slika 29. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite na godišnjoj razini

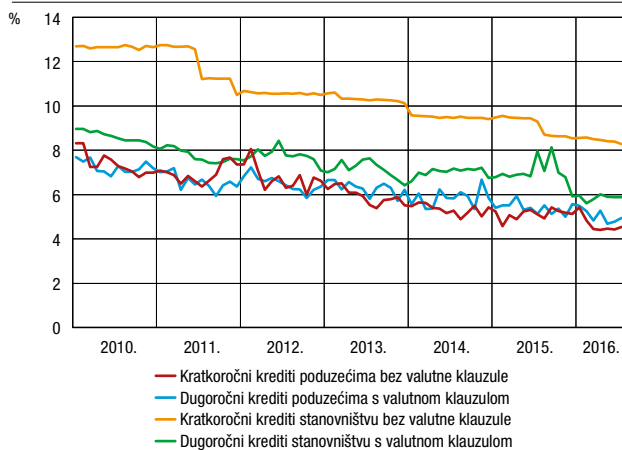
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 32. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite na godišnjoj razini

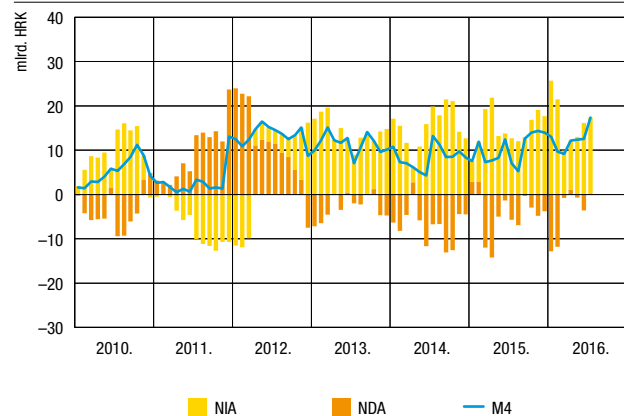
^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom
Napomena: Razliku čini raspon između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite, a valja je razlikovati od neto kamatne marže (udio razlike između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda u imovini kreditne institucije).
Izvor: HNB

Slika 30. Prosječne kamatne stope na nove kunske kredite (bez revolving kredita) na godišnjoj razini

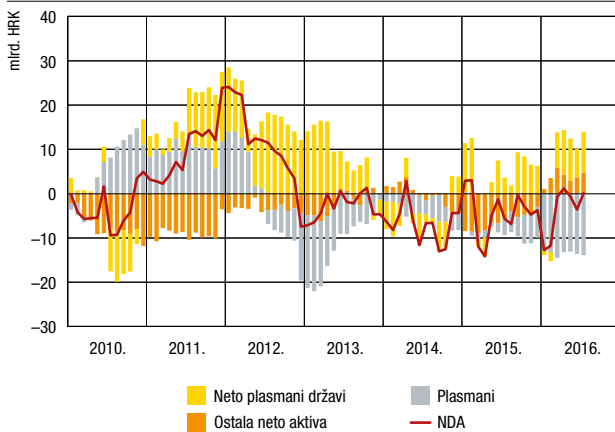
Izvor: HNB

Slika 33. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

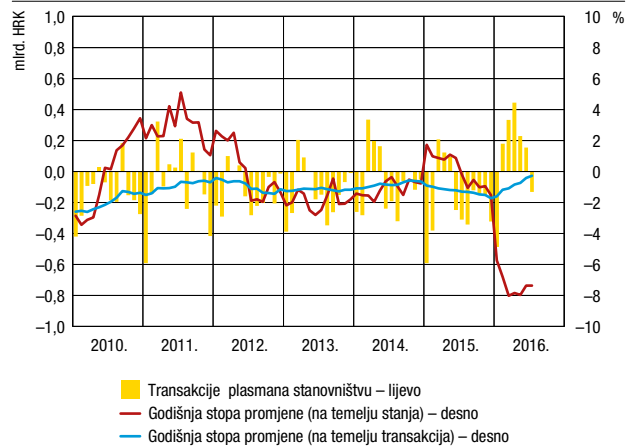
Izvor: HNB

Slika 34. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

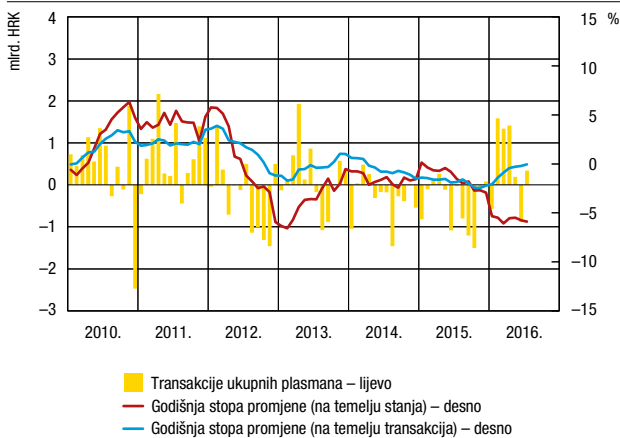
Izvor: HNB

Slika 37. Plasmani stanovništvu

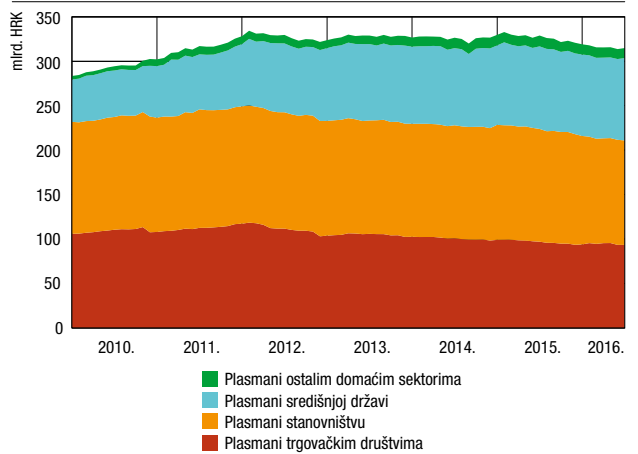
Izvor: HNB

Slika 35. Plasmani

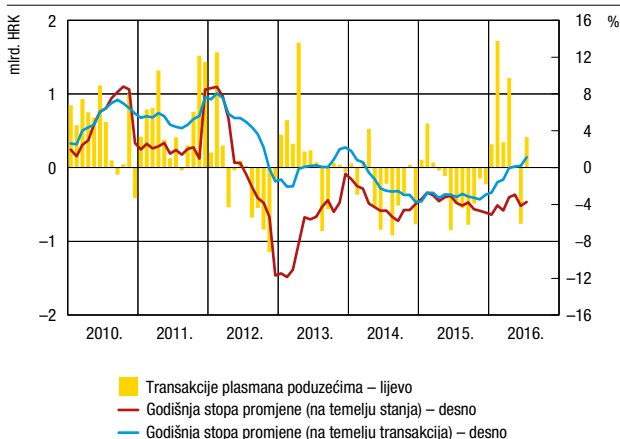
Izvor: HNB

Slika 38. Struktura plasmana kreditnih institucija

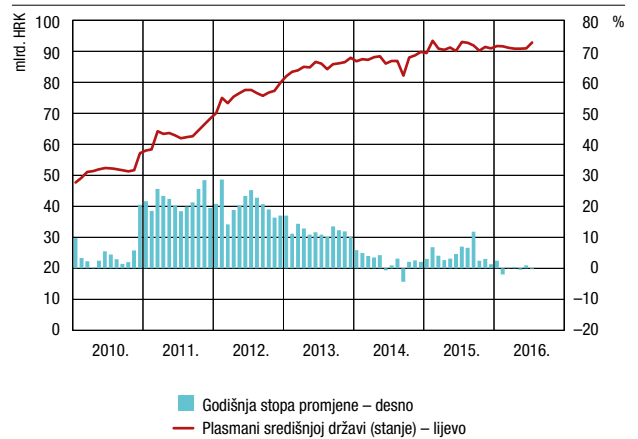
Izvor: HNB

Slika 36. Plasmani poduzećima

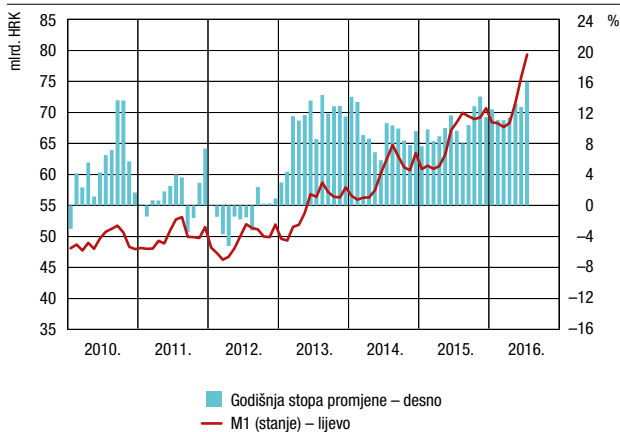
Izvor: HNB

Slika 39. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnje državi

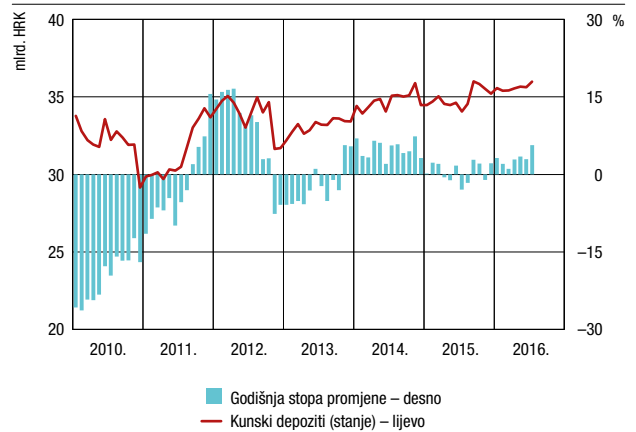
Izvor: HNB

Slika 40. Novčana masa

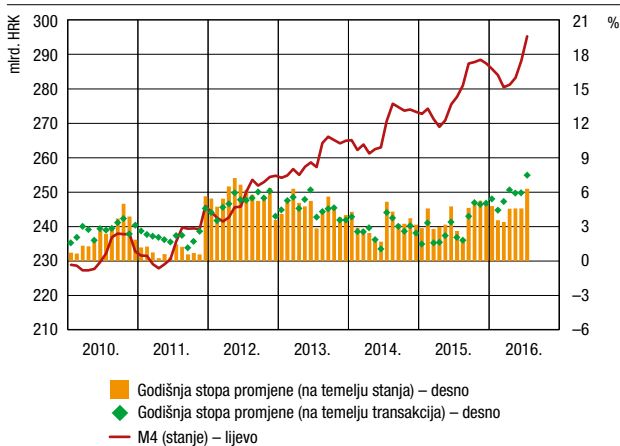
Izvor: HNB

Slika 43. Kunski štedni i oročeni depoziti

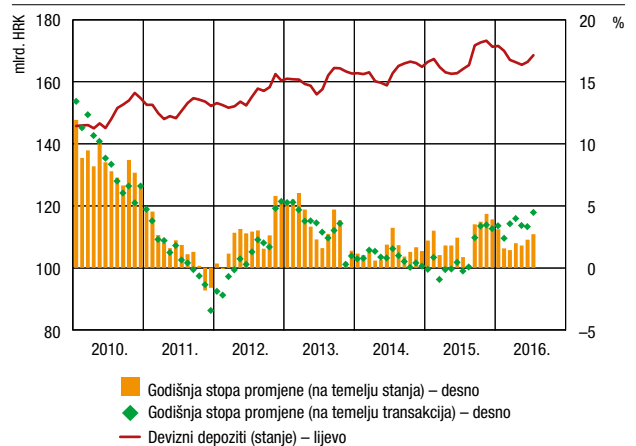
Izvor: HNB

Slika 41. Ukupna likvidna sredstva (M4)

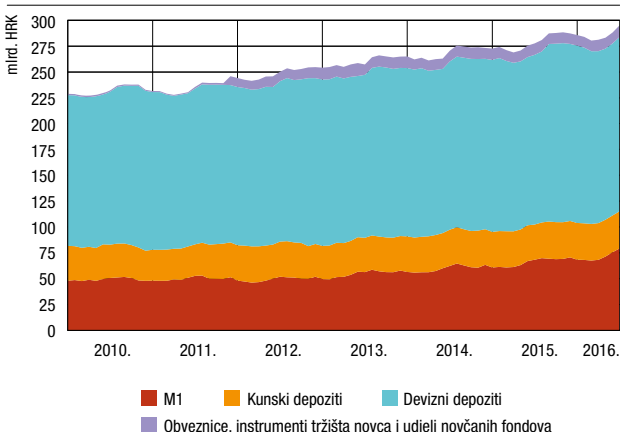
Izvor: HNB

Slika 44. Devizni depoziti

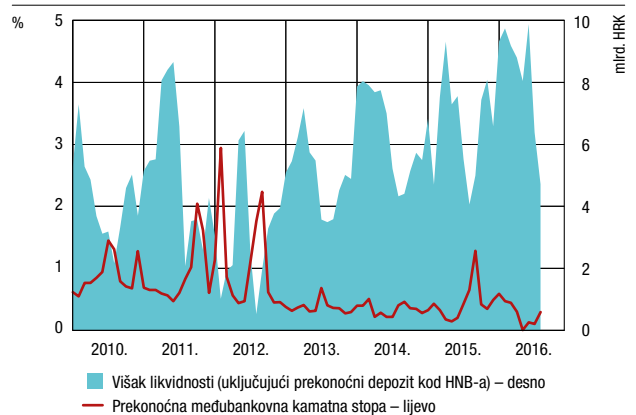
Izvor: HNB

Slika 42. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

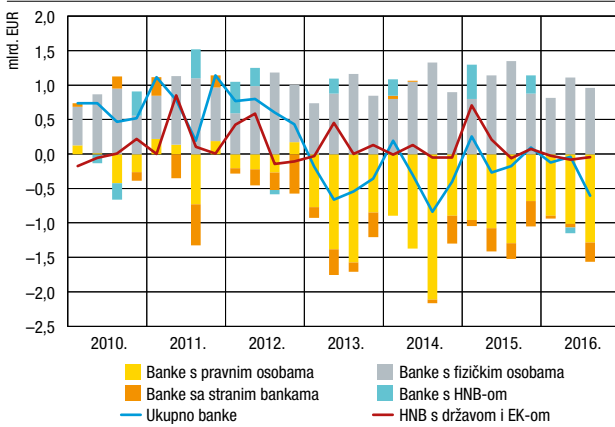
Slika 45. Likvidnost banaka i prekoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

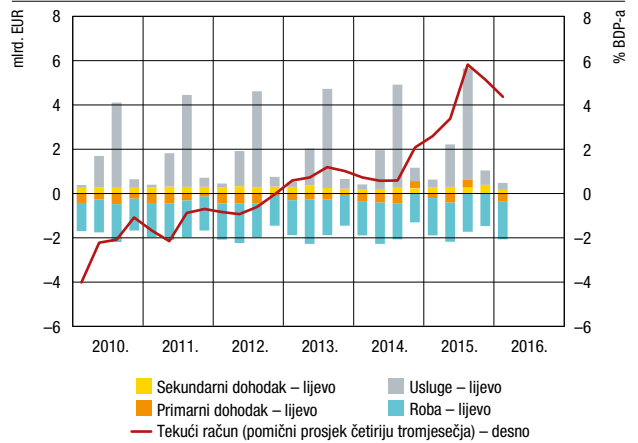
Slika 46. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označavaju neto kupovinu, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2016. odnose se na travanj i svibanj.

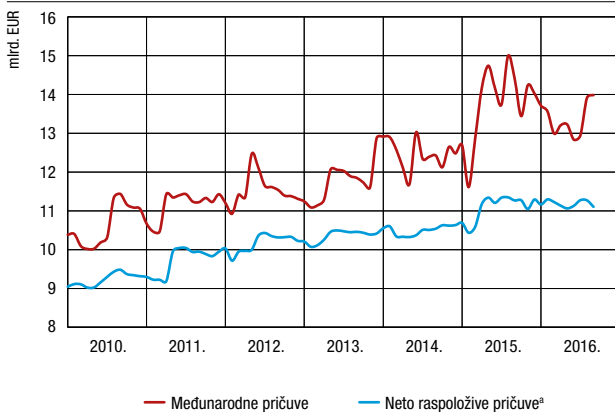
Izvor: HNB

Slika 48. Tokovi na tekućem računu

Izvor: HNB

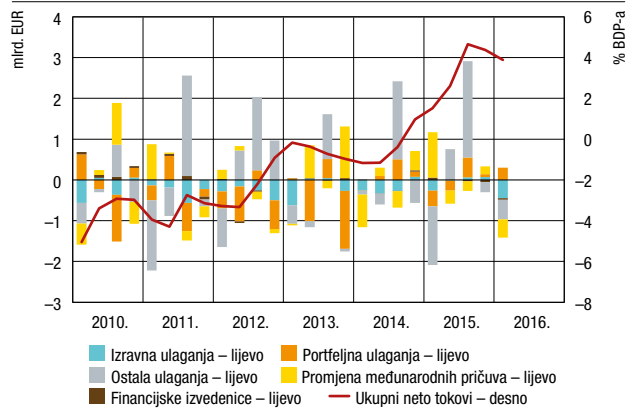
Slika 47. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 49. Tokovi na financijskom računu

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva). Serija ukupnih neto tokova kapitala prikazana je kao pomični prosjek četiriju tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

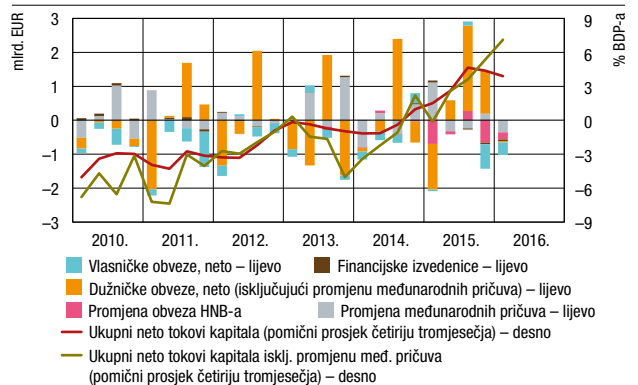
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2015.	1. tr. 2015.	1. tr. 2016.	Indeksi	
				2015. / 2014.	1. tr. 16. / 1. tr. 15.
Tekuće transakcije	2.259,8	-1.263,5	-1.587,5	251,6	125,6
Kapitalne transakcije	312,4	34,6	64,6	365,7	186,6
Financijske transakcije (bez pričuva)	1.176,7	-2.032,8	-670,3	124,6	33,0
Međunarodne pričuve HNB-a	745,3	1.115,4	-447,7	-	-
Neto pogreške i propusti	-650,2	311,5	404,9	114,2	130,0

^a Prema šestom izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

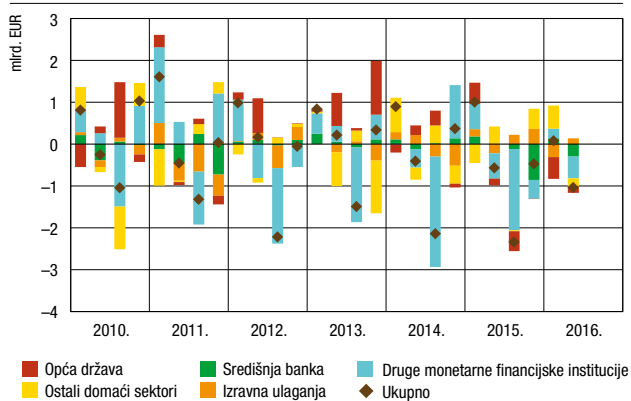
Slika 50. Tokovi na financijskom računu po vrsti ulaganja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Promjena imovine HNB-a uključuje promjenu bruto međunarodnih pričuva i sredstava u okviru namjenskog novčanog računa u sustavu TARGET2-HR. Neto obveze jesu razlika između promjene sredstava i obveza. Serije ukupnih neto tokova kapitala prikazane su kao pomični prosjek četiriju tromjesečja.

Izvor: HNB

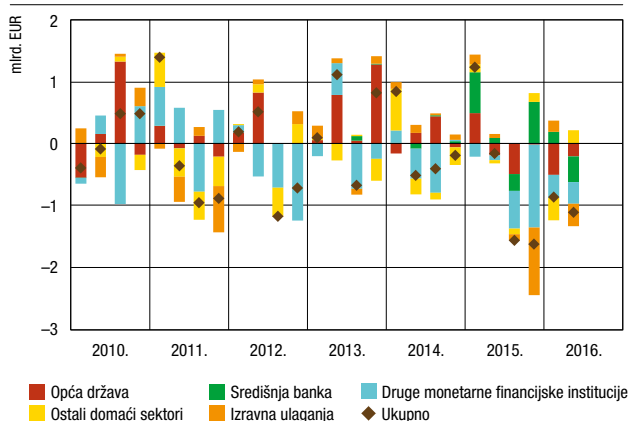
Slika 51. Transakcije neto inozemnog duga (NID)

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

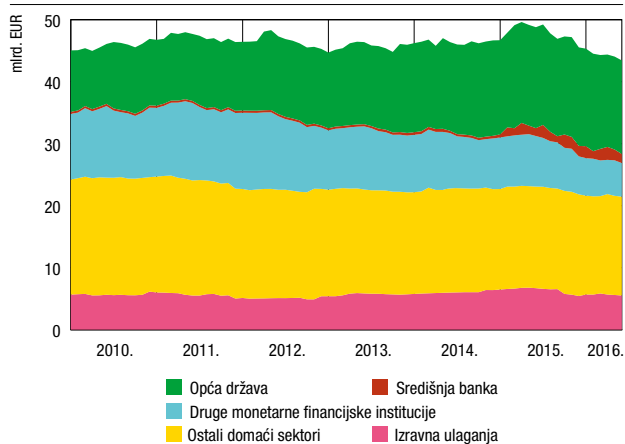
Slika 52. Transakcije bruto inozemnog duga (BID)

Napomena: Transakcije se odnose na promjenu duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

Slika 53. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – III. 2015.	I. – III. 2016.
Ukupni prihodi	32.658	35.606
Izravni porezi	4.271	6.410
Neizravni porezi	14.203	14.428
Socijalni doprinosi	9.508	9.808
Ostalo	4.676	4.960
Ukupni rashodi	38.242	37.794
Socijalne naknade	13.273	13.771
Subvencije	1.748	1.169
Kamate	2.951	2.988
Naknade zaposlenicima	9.132	8.865
Intermedijarna potrošnja	6.417	6.003
Investicije	2.008	2.345
Ostalo	2.713	2.654
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-5.583	-2.188

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – V. 2015.	I. – V. 2016.
1. Prihodi	48.847	52.950
2. Prodaja nefinancijske imovine	142	144
3. Rashodi	53.088	54.127
4. Nabava nefinancijske imovine	1.218	1.416
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-5.317	-2.448

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države u milijunima kuna

	I. – V. 2015.	I. – V. 2016.
Ukupna promjena duga	5.679	-4.628
Promjena unutarnjeg duga	3.013	2.671
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-2.214	-210
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.934	5.844
– Krediti	302	-2.967
Promjena inozemnog duga	2.666	-7.300
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-368	-40
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.419	-4.551
– Krediti	-1.384	-2.708
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-425	115

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak